

ปกิณกะ : แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและ ประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

รศ.สมนึก ภัททิยธนี¹
อาจารย์สุริยะพงศ์ พงศ์สิทธิ์ศักดิ์²

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544 เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดไว้และใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินผลการเรียน ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักการวัดและประเมินของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่หลักการวัดและประเมินของหลักสูตรดังกล่าว นิสิตที่เรียนสายวิชาชีพครูหรืออาจารย์ผู้สอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกจำนวนมาก ยังเข้าใจแนวปฏิบัติไม่ตรงกัน

¹ รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ประจำโรงเรียนผดุงนารี อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ผู้เขียนจึงต้องการเสนอแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับระเบียบและคำสั่งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดังนี้

1. สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

- คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ ร่างระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียน นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาเห็นชอบ ให้ผู้อำนวยการสถานศึกษารักษาการในระเบียบ

2. การวัดและประเมินผลต้องครบทั้ง 8 สาระ สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร (คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการเป็นผู้พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์)

- ช่วงชั้นที่ 1 - 3 (ป.1 - ม.3) ทำการสอนและตัดสินผลการเรียนรายปี (ในภาคเรียนต้นอาจมีการวัดผลแต่ไม่มีการตัดสินผลการเรียน) โดยต้องสอนและตัดสินผลการเรียนให้ครบทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ ส่วนช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 - ม.6) ทำการสอนและตัดสินผลการเรียนเป็นรายภาค ในแต่ละภาคไม่จำเป็นต้องสอนให้ครบทั้ง 8 สาระการเรียนรู้

การจัดเนื้อหาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละปีของทุกช่วงชั้น ไม่จำเป็นต้องจัดให้เรียนครบทุกสาระ เมื่อเรียนจบช่วงชั้นต้องเรียนให้ครบทุกสาระ

- กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องสอบผ่านทุกผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละช่วงชั้น

3. การประเมินผลการเรียนต้องประกอบด้วย การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนและการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียน

- ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 - ม.6) ให้ใช้ระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ โดยมีแนวปฏิบัติ ดังนี้ (โรงเรียนในสังกัด สพฐ. ใช้เกณฑ์เดียวกัน)

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4	ผลการเรียนดีเยี่ยม	80 - 100
3.5	ผลการเรียนดีมาก	75 - 79
3	ผลการเรียนดี	70 - 74
2.5	ผลการเรียนค่อนข้างดี	65 - 69
2	ผลการเรียนน่าพอใจ	60 - 64
1.5	ผลการเรียนพอใช้	55 - 59
1	ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	50 - 54
0	ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์	0 - 49

นักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียน 0 ให้สถานศึกษาเปิดโอกาสให้กับนักเรียนได้ดำเนินการสอบแก้ตัว

- ช่วงชั้น 1-3 อาจใช้ผลของการประเมินอย่างอื่นได้ เช่น ได้-ตก, ผ่าน-ไม่ผ่าน, ร้อยละ เป็นต้น แต่โรงเรียนต้องกรอกผลการเรียนเฉลี่ยสะสม(GPAX)ของนักเรียนลงในแบบพิมพ์ ปพ.1

4. การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชา และระดับช่วงชั้นของผู้เรียน

- ผู้ประเมินต้องพิจารณาความสามารถของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น

5. ให้มีการประเมินความสามารถของผู้เรียน ในการอ่าน คิด วิเคราะห์และเขียนสื่อความในแต่ละช่วงชั้น

- ประเมินรายภาค/รายปีตามที่สถานศึกษากำหนด(ควรประเมินบ่อย ๆ เพื่อให้ นักเรียนมีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องแล้วสรุปผลการประเมินเป็นรายปี) แล้วให้นำผลการประเมินในภาค/ปีสุดท้าย และแนวโน้มของการพัฒนาที่ผ่านมาของผู้เรียนมาตัดสินผลการประเมินผ่านช่วงชั้น

- ให้ระดับผลการประเมิน 4 ระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับแบบพิมพ์ ปพ.1 ดังนี้

3 หมายถึง ผลการประเมินระดับดีเยี่ยม	ช่วงคะแนนร้อยละ 80 - 100
2 หมายถึง ผลการประเมินระดับดี	ช่วงคะแนนร้อยละ 70 - 79
1 หมายถึง ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำ	ช่วงคะแนนร้อยละ 50 - 59
0 หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	

ให้สถานศึกษาดำเนินการซ่อมเสริม ปรับปรุง แก้ไขผู้เรียนในส่วนที่ไม่ผ่านการประเมิน

6. ให้มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น

- ประเมินรายภาค/รายปีตามที่สถานศึกษากำหนด(ควรประเมินเป็นรายภาค เพื่อจะได้ปรับแก้พฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ของนักเรียนทันที) แล้วให้นำผลการประเมินในภาค/ปีสุดท้าย และแนวโน้มของการพัฒนาที่ผ่านมาของผู้เรียนมาตัดสินผลการประเมินผ่านช่วงชั้น

- ให้ระดับผลการประเมิน 4 ระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับแบบพิมพ์ ปพ.1 ดังนี้

3 หมายถึง ผลการประเมินระดับดีเยี่ยม	ช่วงคะแนนร้อยละ 80 - 100
2 หมายถึง ผลการประเมินระดับดี	ช่วงคะแนนร้อยละ 70 - 79
1 หมายถึง ผ่านเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำ	ช่วงคะแนนร้อยละ 50 - 59
0 หมายถึง ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน	

ผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ให้ปฏิบัติกิจกรรมคุณความดีชดเชย ตามที่สถานศึกษากำหนด

7. ให้มีการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

- ประเมินรายภาค/รายปีตามที่สถานศึกษากำหนด และ ให้ระดับผลการประเมิน 2 ระดับ คือ ผ่าน กับ ไม่ผ่าน

8. ให้มีการประเมินคุณภาพระดับชาติ(ONET)ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น

- ให้ ป.3, ป.6, ม.3, ม.6 เข้ารับการประเมินตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

9. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ได้

- ผู้เรียนสามารถขออนุญาตตรวจสอบผลการประเมินในแต่ละรายวิชา ว่าตัวเองบกพร่องด้านใด

10. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและรูปแบบการจัดการศึกษาได้

- สถานศึกษาทำการเทียบโอนผลการเรียนให้กับนักเรียนที่ขอย้ายมาศึกษาต่อโดยตรวจสอบจาก ปพ.9 ของนักเรียนเทียบกับหลักสูตรของสถานศึกษา ว่าจะเทียบโอนได้กี่วิชาครบตามโครงสร้างของหลักสูตรหรือไม่ สามารถรับย้ายได้หรือไม่ ดังนี้

- ช่วงชั้นที่ 1, 2 (ป.1 – ป.6) ให้ได้ปีละไม่ต่ำกว่า 800 ชั่วโมง (น้ำหนักที่เรียนรวมกิจกรรมต่อปีเท่ากับ 20)

- ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1 – ม.3) ให้ได้ปีละไม่ต่ำกว่า 1,000 ชั่วโมง (น้ำหนักที่เรียนรวมกิจกรรมต่อปีเท่ากับ 25)

- ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4 – ม.6) ให้ได้ปีละไม่ต่ำกว่า 1,200 ชั่วโมง(หน่วยกิตที่เรียนรวมกิจกรรมต่อปีเท่ากับ 30)

- หลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐานกำหนดให้คือน้ำหนัก/หน่วยกิต ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 – 3 คือน้ำหนักที่เรียนจาก 40 ชั่วโมงต่อปี มีน้ำหนักเท่ากับ 1

ช่วงชั้นที่ 4 คือน้ำหนักที่เรียนจาก 40 ชั่วโมงต่อภาค มีหน่วยกิตเท่ากับ 1

11. สถานศึกษาจัดทำเอกสารการประเมินผลการเรียน ดังนี้

- ปพ.1-ปพ.3 ให้ใช้แบบพิมพ์ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- ปพ.4-ปพ.9 สถานศึกษาจัดทำตามความเหมาะสม
- เมื่อนักเรียนขอย้ายให้จัดทำ ปพ.1, ปพ.4, ปพ.6, ปพ.9 มอบให้กับนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2545.

สมนึก ภัทธีธรณี. การวัดผลการศึกษา. กพลสินธุ์ : ประสานกรพิมพ์ , 2546.

สำนักทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ. การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว , 2545.

<http://gpa.moe.go.th> การกำหนดรหัสวิชา